

ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡΙΚΑ ΝΕΑ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΑΣΙΑΚΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΜΕ ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ

Δεν είναι η πρώτη φορά που η ανασκαφική σκαπάνη ή οι μελέτες ελληνικών επιστημονικών ομάδων αναδεικνύουν τη μοναδικότητα, σε παγκόσμιο επίπεδο, ευρημάτων που αποκαλύπτονται κατά καιρούς από το «αρχείο» των «ελληνικών χωρών». Πολύ λίγες, ωστόσο, είναι οι περιπτώσεις, όπως οι παρακάτω αναφερόμενες, κατά τις οποίες τα αποτελέσματα τέτοιων σημαντικών μελετών γίνονται ζητήματα ευρείας δημοσιότητας:

- Στο βιβλίο των ρεκόρ Γκίνες καταχωρίστηκαν, για το 2009, οι μεγαλύτεροι παγκοσμίως χαυλιόδοντες, μήκους 5,02 μ. (!), που εντοπίστηκαν στην περιοχή Μπλιάς Γρεβενών. Τα ευρήματα είναι αποτελέσματα της πολυετούς και συστηματικής ανασκαφικής έρευνας και παλαιοντολογικής μελέτης που έχει αναληφθεί στην περιοχή από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, με επικεφαλής την αναπληρώτρια καθηγήτρια Παλαιοντολογίας δρα Ε. Τσουκαλά. Η θέση βρίσκεται μέσα στους παλαιούς μαϊάνδρους του ποταμού Αλιάκμονα, που διαρρέει επί εκατομμύρια χρόνια την περιοχή, έχουν μάλιστα εντοπιστεί και ανασκαφεί και άλλα προβοσκιδωτά γιγαντιαίων μαστοδόντων, μαζί με πολλά άλλα είδη ζώων (ρινόκερων, ιππαρίων, μαχαιρόδοντων, ταπίρων κ.ά.) για μερικά από τα οποία έχουν γίνει και επιτυχείς χρονολογήσεις από το Εργαστήριο Αρχαιομετρίας του ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος». Το βραβείο Γκίνες απονεμήθηκε στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας του Δ.Δ. Μπλιάς, του νομού Γρεβενών, στο οποίο φυλάσσονται τα ευρήματα. Κατά

τη διάρκεια της επίσημης εκδήλωσης-απονομής, τιμήθηκαν τα μέλη της παλαιοντολογικής ανασκαφικής ομάδας και η επικεφαλής της από τον πρότανη του ΑΠΘ Αν. Μάνθο και το Νομάρχη Γρεβενών Δημ. Κουπτσίδη.

- Στο προϊστορικό Σπήλαιο Θεόπετρας κοντά στην Καλαμπάκα Θεσσαλίας πραγματοποιούνται συστηματικές αρχαιολογικές ανασκαφές κατά τα τελευταία 25 χρόνια από την Αρχαιολογική Υπηρεσία, με επικεφαλής τη δρα Ν. Κυπαρίσση-Αποστολικά, προϊσταμένη της Εφορείας Παλαιοανθρωπολογίας και Σπηλαιολογίας Νοτίου Ελλάδος. Οι νέες ανασκαφικές έρευνες και οι απόλυτες χρονολογήσεις έχουν αποδείξει ότι η παρουσία ανθρώπου στο σπήλαιο ανάγεται σε παρελθόν ηλικίας 100.000 ετών και πλέον. Ακόμη πιο πρόσφατες είναι οι χρονολογικές μελέτες που έγιναν για τη χρονολόγηση του τείχους-λιθοσωρού που φράζει τα 2/3 περίπου της εισόδου του σπηλαίου και έχει ύψος μεγαλύτερο από δύο μέτρα. Οι χρονολογήσεις του λιθοσωρού, που έγιναν στο Εργαστήριο Αρχαιομετρίας του ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος» με τη νέα χρονολογική μέθοδο της Οπτικής Φωταύγειας (OSL) απέδωσαν μια μέση ηλικία 23.000 ετών και πιστοποιούν την κατασκευή του λιθοσωρού ως του αρχαιότερου μέχρι σήμερα γνωστού τεχνικού έργου στον ελλαδικό και –πιθανότατα– στον παγκόσμιο χώρο. Η ηλικία συμπίπτει απόλυτα με την ψυχρότερη περίοδο της τελευταίας παγετώδους εποχής και υποδηλώνει ότι το έργο κατασκευάστηκε από τους παλαιολιθικούς οικιστές του σπηλαίου για να προστατευθούν από το τότε δριμύ ψύχος. Το μέχρι τώρα αρχαιότερο τεχνικό έργο στην Ελλάδα –και στην Ευρώπη– ήταν

το υπόγειο ορυχείο ώχρας που έχει ανασκαφεί υπό τη διεύθυνση της δρος Χ. Κουκούλη-Χρυσανθάκη στη θέση Τζίνες της νότιας Θάσου και η χρονολόγησή του απέδειξε ότι είναι περίπου 20.000 χρόνων. Το σχετικό Δελτίο Τύπου για τη νέα «πρωτιά» στο σπήλαιο Θεόπετρας, που εκδόθηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού έγινε πρόσφατα αντικείμενο ευρύτατης προβολής στην τηλεόραση και τον Τύπο, με πρωτοσέλιδα τόσο από ελληνικά όσο και από ξένα μέσα ενημέρωσης.

ΗΜΕΡΙΑΔΑ ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡΙΑΣ ΣΤΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης η προγραμματισμένη, στις 26 Φεβρουαρίου 2010, συνάντηση αρχαιολόγων και ειδικών από τις θετικές επιστήμες με τίτλο «Αρχαιομετρικές Εφαρμογές στην Ελλάδα». Σε ένα πολυπληθές ακροατήριο αρχαιολόγων, συντηρητών και, κυρίως, νέων επιστημόνων και φοιτητών παρουσιάστηκαν 15 περίπου εισηγήσεις από προσκεκλημένους ειδικούς, με στόχο να πληροφορηθούν οι ενδιαφερόμενοι σχετικά με το ποιες πραγματικά είναι οι σημερινές δυνατότητες των αρχαιομετρικών ερευνών για την απάντηση τρεχόντων ερωτημάτων, τα οποία αναδύονται στη διάρκεια των ανασκαφικών ερευνών και των λοιπών μελετών των αρχαιολόγων. Παρουσιάστηκαν αποτελέσματα χρονολογήσεων αρχαιολογικού υλικού με τις διάφορες εν χρήσει τεχνικές, οι δυνατότητες εντοπισμού αρχαιοτήτων με γεωφυσικές και δορυφορικές τεχνικές, εφαρμογές αρ-

χαιομεταλλουργίας, αρχαίων μεταλλείων και λατομείων, η συμβολή του αρχαιομαγνητισμού στην αρχαιολογική έρευνα, αποτελέσματα αναλύσεων με διάφορες μεθόδους του αρχαιολογικού υλικού, αυθεντικότητας και σήμανσης αρχαιοτήτων, αναγνώρισης και χρήσης φυσικών υλικών κατά την αρχαιότητα κ.ά. Οι διοργανωτές, δρ Πολ. Αδάμ-Βελένη, διευθύντρια του Μουσείου, δρ Χρ. Γκατζόλης, επιμελήτης του Μουσείου και δρ Γρ. Τσόκας, καθηγητής Γεωφυσικής του ΑΠΘ, αποφάσισαν, μετά την επιτυχία της συνάντησης, την επανάληψή της σε ετήσια βάση και στο μέλλον και τον προγραμματισμό της έκδοσης των πρακτικών της φετινής ημερίδας μέσα στους προσεχείς μήνες.

ΝΕΟ «ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ» ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡΙΑΣ

Ακολουθώντας μια τάση έκδοσης σε ηλεκτρονική –μόνο– μορφή που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια στον διεθνή χώρο, ένα νέο επιστημονικό περιοδικό Αρχαιομετρίας εμφανίστηκε με τίτλο *Open Journal of Archaeometry*, και προσκαλεί τους ενδιαφερόμενους ερευνητές να στείλουν άρθρα προς δημοσίευση σε αυτό. Η δραστηριότητα εκπορεύεται

από έναν εκδοτικό οίκο που ειδικεύεται σε εκδόσεις μέσω του Διαδικτύου και εδρεύει στην Παβία της Ιταλίας (www.pagerpress.org/arc). Σύμφωνα με εγκύκλιο που κυκλοφόρησε πρόσφατα σε ηλεκτρονική μορφή, το νέο περιοδικό θα δημοσιεύει αρχαιομετρικά άρθρα, αναφερόμενα κυρίως σε αναλύσεις αρχαιολογικού υλικού με διάφορες τεχνικές των φυσικών επιστημών. Τα άρθρα πρόκειται να αξιολογούνται από κριτές, όπως συμβαίνει και με τα άλλα περιοδικά που τυπώνονται, αλλά στα πλεονεκτήματα του νέου περιοδικού αναφέρεται η ταχύτητα δημοσίευσης και η δωρεάν πρόσβαση όλων των ενδιαφερομένων στις πλήρεις εργασίες, μέσω του Διαδικτύου. Η δημιουργία του νέου περιοδικού πιθανώς να σχετίζεται με τον διαρκώς αυξανόμενο αριθμό επιστημονικών άρθρων που υποβάλλονται για δημοσίευση στα ήδη γνωστά αρχαιομετρικά περιοδικά και τακτικά καθυστερούν να κυκλοφορήσουν σε τυπωμένη μορφή. Προβληματισμό, ωστόσο, δημιουργεί η οδηγία που δίνει το περιοδικό, με βάση την οποία οι συγγραφείς που στέλνουν άρθρα για δημοσίευση υποχρεούνται να πληρώσουν και 500 € ως έξοδα, δεδομένου ότι δεν θα υπάρχει συνδρομή για τους αναγνώστες. Πρόκειται, όμως, για

μια «εναλλακτική» μορφή προώθησης άρθρων για δημοσίευση για όσους ενδιαφέρονται σχετικά.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΜΕ ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ ΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Ένα συνέδριο πραγματοποιήθηκε, ήδη, με μεγάλη επιτυχία και άλλο ένα πρόκειται να γίνει, και τα δύο εστιασμένα στη μελέτη, κυρίως, κυπριακών αρχαιολογικών και αρχαιομετρικών ζητημάτων, αλλά και της ευρύτερης περιοχής της ανατολικής Μεσογείου.

ICASEMNE Congress: «International Congress on Archaeological Sciences in the Eastern Mediterranean and the Near East». Διοργανώθηκε από το Cyprus Institute και πραγματοποιήθηκε στην Πάφο της Κύπρου από τις 29 Απριλίου έως την 1η Μαΐου 2010. Πληροφορίες: <http://icasemne.net/>

POCA 2010: Postgraduate Cypriote Archaeology. Διοργανώνεται από το Università Ca Foscari Venezia και θα πραγματοποιηθεί στη Βενετία από 28 έως 30 Οκτωβρίου 2010. Απευθύνεται σε μεταπτυχιακούς φοιτητές και νέους επιστήμονες. Πληροφορίες: trentinmia@libero.it

01 Η αρχική σελίδα της ηλεκτρονικής έκδοσης του περιοδικού *Open Journal of Archaeometry*.

The Future of Scientific Information is Open Access

Log In Register

home about search current archive announcements submission

Home > Open Journal of Archaeometry

Open Journal of Archaeometry

the *Open Journal of Archaeometry* is a new, completely peer-reviewed, Open Access, international scientific journal publishing papers about the analysis of archaeological materials using analytical techniques borrowed from the physical sciences and engineering.

Dr. Ingmar Unkel, Kiel, Germany has been appointed new Editor-in-Chief of the *Open Journal of Archaeometry*.

Archaeological science, also known as archaeometry, consists of the application of scientific techniques to the analysis of archaeological materials. It has to do with dating and with the study of the technology and provenance of ancient materials. It is related to methodologies of archaeology.

Archaeological science can be divided into the following areas:^[1]

USER

Username

Password

Remember me

JOURNAL CONTENT

Search

All

Browse

- By Issue
- By Author
- By Title
- Other Journals